

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Quomodo refrigescet charitas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

quæ non potest vinci, sed quoniam ille qui victus est, nullus
victus fuit: adeo idem ille victor bene valens postea compa-
ratus, etiam superatus recedit. Non aliter hereses, de quo-
rundam infirmitatibus habent quod valent, nihil valentes, si
in bene valentem fidem incurrant.

Et cap. 7. Solent quidem isti miriones etiam de quibus-
dam personis ad heresi capitis edificari in ruinam. Quare illa
ut illa fidelissimi, prudentissimi, & visitatissimi in ecclesia, in
illam partem transferunt? qui hoc dicens non ipse sibi respon-
det, neque prudentes, neque fideles neque visitatos astimandos,
quos hereses potuerint demutare? Et hoc mirum (opinor) ut
probatur aliquis retro postea excidat? Saul bonus præ ceteris;
hinc postea cecidit. David vir bonus secundum cor domi-
ni, postea cecidit & stupri reus est. Salomon omni gratia & sa-
pientia donatus a Domino ad idololatriam à mulieribus indu-
citur. Sicut enim Dei filio servabatur sine delicto permanere.
Quid ergo si Episcopus, si Diaconus, si Vidua, si Virgo, si Do-
ctor, siiam Martyr lapsus à regula fuerit ideo hereses veritati
tem videntur obtinere.

At dicent: Non fuisse eos Christianos, qui scan-
daliari poterunt. Quos ergo horat Christus, ut
videant, ne seducantur, si Christianus seduci non pos-
sit: si autem seduci potest, cur non etiam scandaliza-
ti? cur illi vero scandalizari dicuntur, qui nunquam
vere crediderunt, sed hypocritæ latuerunt? Zwin-
glius eos fidem simulasse arbitratur, Bullingerus à fi-
dei professione defecisse. At illi qui fidem simulant,
fideque profitentur, cum sint athei, atque irrisores
religionis non scandalizantur, cum larvam abiciunt,
sed ingenue fidem produunt. Vorstius p. 2. Tessera-
dec. antipostoriana: In paucis locum habere dicit illam
exprobrationem suorum, nec vulgarem esse; nam nimis mul-
tos deficere videbat: & ab ea fide, de qua iam sibi cer-
tus erat, post defecit.

VERSUS 12.

Et quoniam abundavit iniquitas re-
frigesceat charitas multorum.

QVÆSTIO I.

Quomodo refrigesceat charitas?

§. 1. GRÆCUS textus habet *ὅτι τὸ πλὴθος ἡμῶν*, ob
multitudinem iniquitatis, sic & Syrus con-
vertit. Quod in Græco est *ὅτι τὸ πλὴθος ἡμῶν*, refrigesceat.
Syrus vertit *ὅτι τὸ πλὴθος ἡμῶν*, refrigesceat. Caritatem homi-
nis ergo Deum, & Dei servos intelligo, nemo Chris-
tianos excipiet facile, aut adiuvabit, 2. Timoth. 4. 6.
In prima mea defensione nemo mihi adfuit.

Caritatis refrigerationem accipio non imminutio-
nem aliquam duntaxat aut remissionem, sed extin-
ctionem. Nam opponitur perseverantia, qua sal-
vatur. v. 13. Constat igitur, ut docet Bellarm. lib. 3.
de iustificat. cap. 14. iustos posse deficere, caritatem
amittere, certe caritas multorum ante multitudinem
iniquitatum illis inerat, deinde refrigesceat, & perit,
perire non potuit, si nulla erat. Nec caritatem hypo-
critearum intelligere possunt adversarii, illa est frau-
dulenta amoris simulatio, nec iniquitatum multitu-
dine refrigesceat, sed ipsa non minima pars est iniqui-
tatum, sic blandiens, dolose persequens, Christus
de ea caritate loquitur, in qua qui perseveraverit, sal-
vus erit. Qui autem perseveraverit usque ad finem, salvus
erit. Perseverantia vero est, caritatis sincera ad finem
usque tutio, atque adeo fidei cæterarumque virtu-
tum, quas negant semel datas posse amitti: non con-
vertant alios esse. *Corpe in artibus* sicut omnia,

perseverantes, non cedentes iniquitati, alios non
perseverantes, non, quia illa non habuerint; habe-
bant enim, sed in dono Dei non perseverarunt. Fi-
stra vero obtendunt, de perseverantia certos esse, cum
tot videant cadentium lapsus. Augustinus lib. 11. Nemo de
de civitat. cap. 12. Pios ait dicit beatos, qui licet de perse-
verantia premio certi sint, de ipsa tamen sua perseverantia
reperiuntur incerti. Quia enim hominum se in actione profe-
ctique iustitia, perseveraturum usque ad finem sciat, nisi a-
liqua revelatione ab illo fiat certus, qui de hac re, iusto la-
tentique iudicio non omnes instruit, sed neminem fallit?
Zwinglius sensum inuersum esse ait. Quandoquidem
carnas ita infringit, scelus inundat, male enim accom-
modat, cum ait, Deum esse caritatem. Hoc enim loco
caritas refrigerans non est Deus. Bullingerus, veram
pietatem, beneficentiam, & religionem interpretatur, qua
gemina dilectione consistit, Dei & proximi, & hanc defectu-
ram facit. Calvinus subdole: Nam quia luce Evan-
gelii clarius deregitur hominum malitia etiam in prole, &
recte animatus languescit, ac fere exstinguitur beneficentia stu-
dium. Zwinglius quidem sententiam Christi inuer-
tit: nam ideo caritatem illi refrigerare pronunciat,
quia iniquitatis diluvio opprimitur, & exstinguitur.
Calvinus ne concedere cogatur caritatem extingu-
i, adiecit, fere, at constat eorum caritatem refrigerare,
quorum perseverantia labascit: qui proinde salute
excidunt, nisi per attentionem agant.

VERSUS 14.

Et predicabitur hoc Evangelium re-
gni in uniuerso orbe in testimo-
nium omnibus gentibus: & tunc
veniet consummatio.

QVÆSTIO I.

An Evangelium ante consummationem sit
predicandum in uniuerso
orbe?

§. 1. DE prædicatione Evangelii in uniuerso mun-
do magna controuersia est. In aduersorum
denunciatione semper consolationem ad animos e-
rigendos intermiscet. Mæstos enim de suæ gentis ex-
cidio promissione conuersionis multarum gentium
solatur, ut recte obseruat Bedæ; Id vero præcipue,
quod nondum eo tempore gentium conuersio cre-
debatur. Chrysostomus adiungit, bellis vndique fie-
mentibus futurum, ut non modo viuere, sed doce-
re etiam possint, itaque nequaquam desperandum
duce Christo, & auspice Christo. Quamuis au-
tem de conuersione gentium non loquatur, sed E-
uangelii prædicatione, quod etiam incredulis pro-
mulgandum erat; hoc ipso tamen conuersionem
inducat, cum & eam prophetæ prædixerint, & præ-
dicatio sine effectu, consolationem datura non fue-
rit.

§. 2. An de consummatione vrbis Ierosolymita-
næ, an vero de fine sæculi loquatur incertum, quibus-
dam videretur. Chrysost. hom. 76. in Matth. Enthym.
Theophyl. Ambros. lib. 10. in Luc. Hieronymianus
comment. Hil. can. 25. Anselm. de vastatione Ierusa-
lem intelligere videntur, ita tamen ut aliam interpre-
tationem etiam complectantur. Eam sententiam q.
92. multis asstruere conatur Abulensis. Nec minus et-
iam sectarii inter se dissident. Maior tamen pars eo-
rum de præsentis vrbe, & eius excidio interpretatur.

Vera